Renkli

OKUL ANSİKLOPEDİSİ

Sayı: 8 Fiyatı: 100 kuruş

1971-1972 ÖĞRETİM YILI PROGRAMLARINA GÖRE HAZIRLANMIŞTIR

SULTAN ÜÇÜNCÜ MEHMET

KAPAKTAKİ PADİŞAH

III.Mehmet korkusundan 19 kardeşini öldürtmüştü

1595 - 1603 yıllarında Osmanlı İmparatorluğunu yöneten III.Mehmet savaş alanından kaçmaya teşebbüs eden ilk Osmanlı padişahıdır. Saf, bilgisiz ve herkesin etkisinde kalan bu padişah, 1596'da haçlı kuvvetleri ile Haçova'da yapılan savaş sırasında, ordularının dağılması üzerine geri çekilmeye teşebbüs etmiş, onu hocası olan Sadettin Efendi zorla durdurmuştur. Bu olay III.Mehmet'e lâyık olmadığı bir zafer kazandırmıştır. Geri çekilmeden vazgeçilince, Osmanlı kuvvetleri haçlıları büyük bir bozguna uğratmıştır.

III. Mehmet'i tarihe geçiren öteki olayların başında sünnet düğünü gelir. III.Mehmet'in sünnet düğünü aylarca sürmüş, tüm Osmanlı tarihinde bu düğünün bir eşi daha yapılmamıştır. Hep kötü yönleriyle tanınan III.Mehmet tahta çıktığı zaman korkusu ve evhamı yüzünden 19 kardeşi ile oğlunu öldürtmüştür.

Bunları biliyor musunuz?

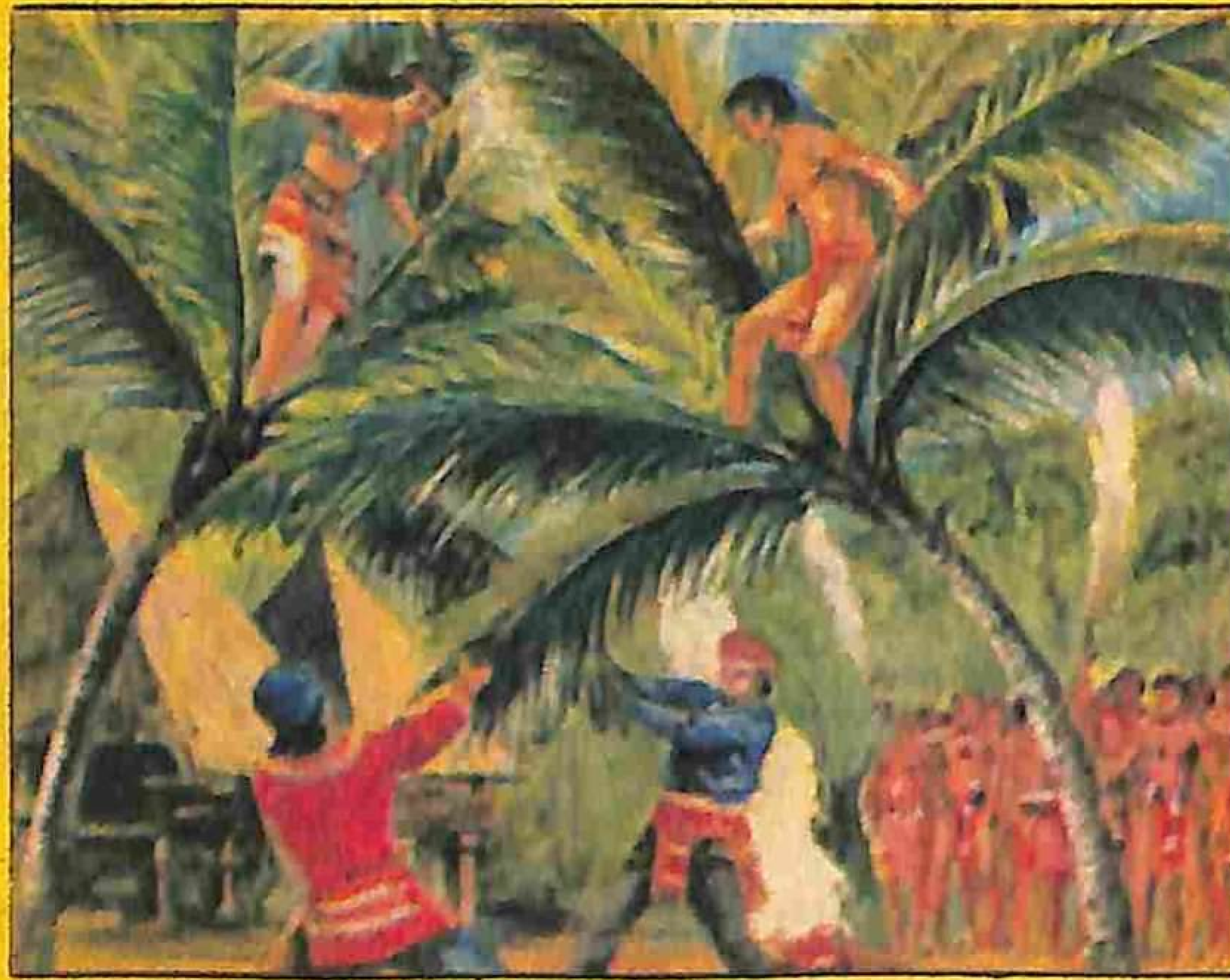
Evlerin damına domates ekilen ülke: SİNGAPUR

Bugün Güneydoğu Asya 'da Malaka yarımadasının ucundaki Singapur kentinde kurulmuş bulunan devletin bu kentin dışında toprağı yoktur. Önceleri Malezya'ya bağlı olan Singapur 1965 yılında bağımsız bir devlet olmuş ve bu tarihten itibaren kendi parlamentosu tarafından yönetilmeye başlanmıştır. Bu devletin Singapur kentinden başka toprağının bulunmaması bazı ekonomik problemlerle karşı karşıya kalmasına yol açmıştır. Örneğin Singapur kentinin kenar mahallelerinde evlerin damına domates ekilmektedir. Böyle evlerin terasları bir sebze bahçesine benzemektedir. Bu şekilde birçok Singapurlu hiç olmazsa kendi yiyeceği sebzeyi temin edebilmektedir.

Filipinler'de yıldırım nikâhı

Dünyada yaşayan ilkel insanların kendilerine göre birçok gelenekleri vardır. Örneğin, Filipinlerde yaşayan bazı insanlar evlenme işlemini hâlâ çok ilkel bir geleneğe göre yaparlar. Bu geleneğe göre

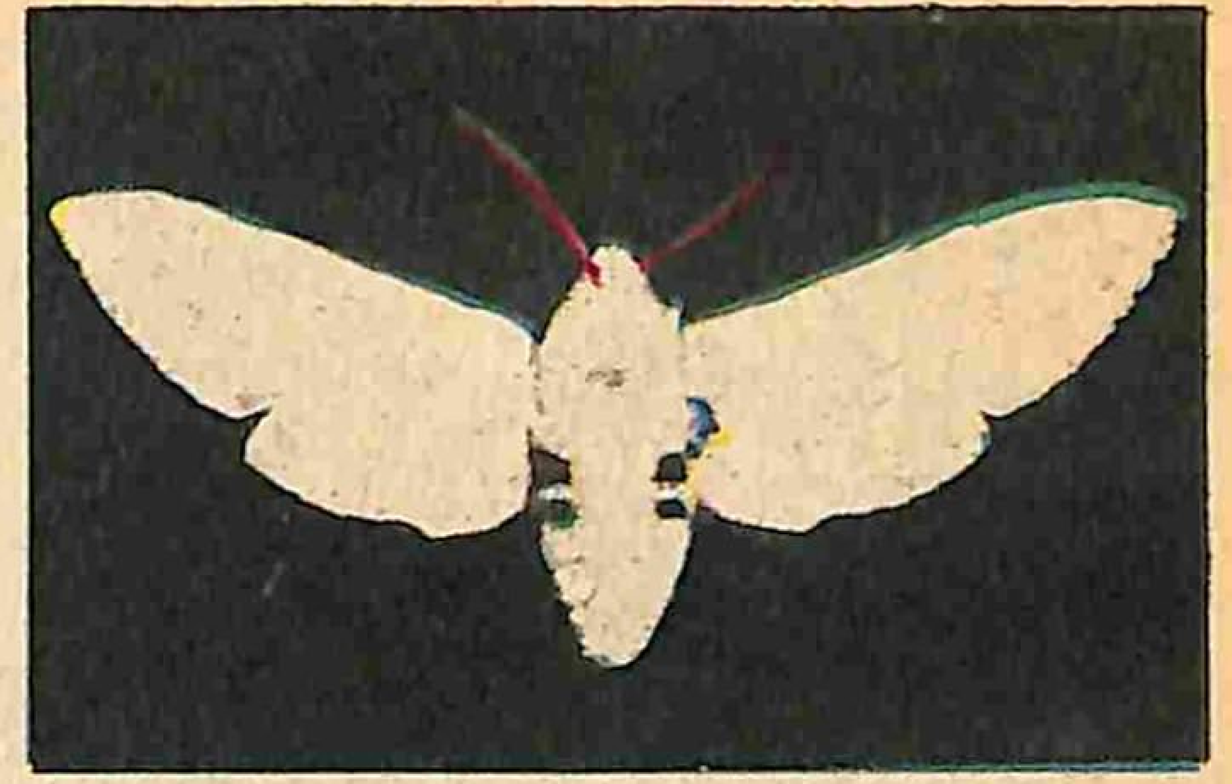
birbirleri ile evlenmek isteyen 2 genç yanyana iki palmiye ağacının üzerine çıkar. Ailelerinden, iki kişi bulundukları dalları aşağıdan birbirine doğru yaklaştırırlar. Bazen saatlerce süren bu uğraş sonunda ağacın üzerindeki iki gencin başları birbirine değerse, ailelerinden evlenme izni çıkar. Aksi takdirde evlenemezler.

Renkli OKUL ANSİKLOPEDİSİ

Veb Ofset A.Ş. adına sahibi: HALDUN SİMAVİ
Genel Yayın Müdürü : Necati Zincirkıran
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Zeki Domaç
Müessese Müdürü : Kemal Kınacı

•İdare: Alay Köşkü Caddesi Cağaloğlu - İstanbul •Basıldığı yer: Veb Ofset Matbaası-İstanbul •Telefon: 26 60 00

İpekböceği ve ipekçilik

İpekböceği eklembacaklılardan olup böceklerin en faydalılarından biridir.

Vücut yapısı

Bunların vücut yapıları da diğer böceklerinkine benzer. Dişileriyle erkekleri arasında bazı farklar vardır. Erkek ipekböcekleri hareketli dişiler ise hareketsizdir.

Bir cins kelebek kurtçuğu olan ipekböcekleri kozadan çıktıktan sonra çiftleşirler. Çiftleşmenin ardından dişi ipekböceği yumurtlar. Kısa bir süre sonra da ölür.

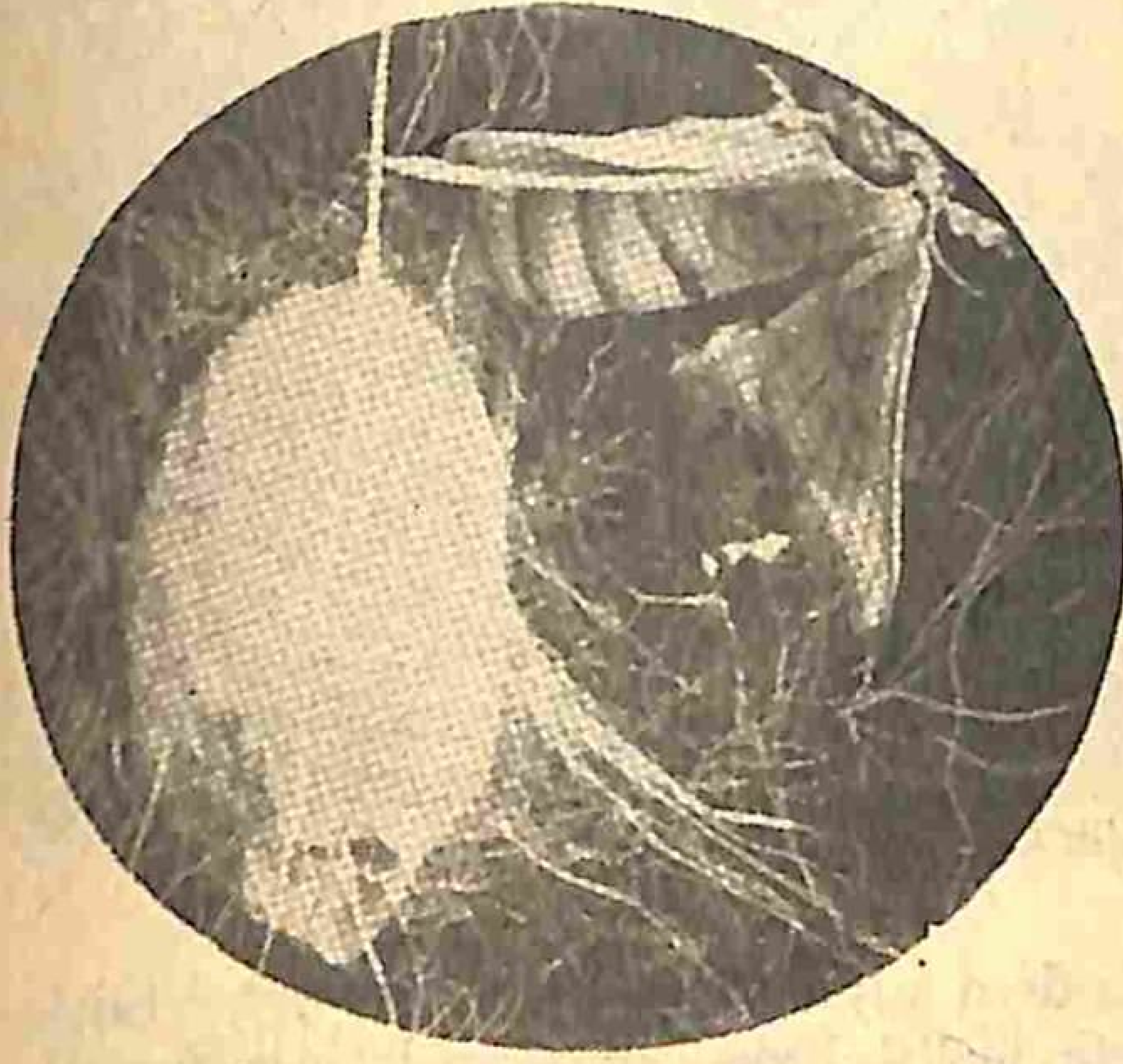
Çoğalması ve ipekçilik

Dişi ipekböceğinin çiftleşmeden sonra çıkardığı 800 kadar yumurtaya "Tohum" adı verilir. Tohumlar, kışın özel yerlerde korunur. İlkbaharda tohumlardan tırtıl adı verilen küçük kurtçuklar çıkar. Tırtılların tohumdan çıktıkları zaman 3-4 milimetre olan boyları 35-40 gün sonra 1 santimi bulur. Bu süre içinde tırtıllar 4 kere deri değiştirirler. Bunların başlıca besinleri dut yapraklarıdır. Tırtılların gelişme süresi tamamlandıktan sonra koza örecek yer ararlar. Genellikle kozaları çalılık yerlere ördükleri için, ipekböceği besleyenler, koza örme zamanında onlar için özel çalılar hazırlarlar. Bu çalılara "Askı" denir. Tırtıl elverişli yeri bulduğu zaman koza örmeye başlar. Kozayı krizalit devresini geçirmek için bir koruyucu olarak yapar. Böcek kozanın içinde 15-20 gün kaldıktan sonra kozayı deler ve kelebek halinde dışarı çıkar.

İpekböcekçiliğinde kozayı delmek sakıncalıdır. Hatta bunlardan ipekböceklerinin çıkmasına bile meydan verilmez. Kozalar kaynatılarak içindeki krizalitler boğulur. Sonra da fabrikalarda bunlar lifler halinde ayrılır.

Faydalı bir hayvan

İpekböceği, böceklerin ve tüm hayvanların en faydalılarından biridir. Çok değerli olan ipekli kumaşlar ipekböceği kozasından elde edilir.

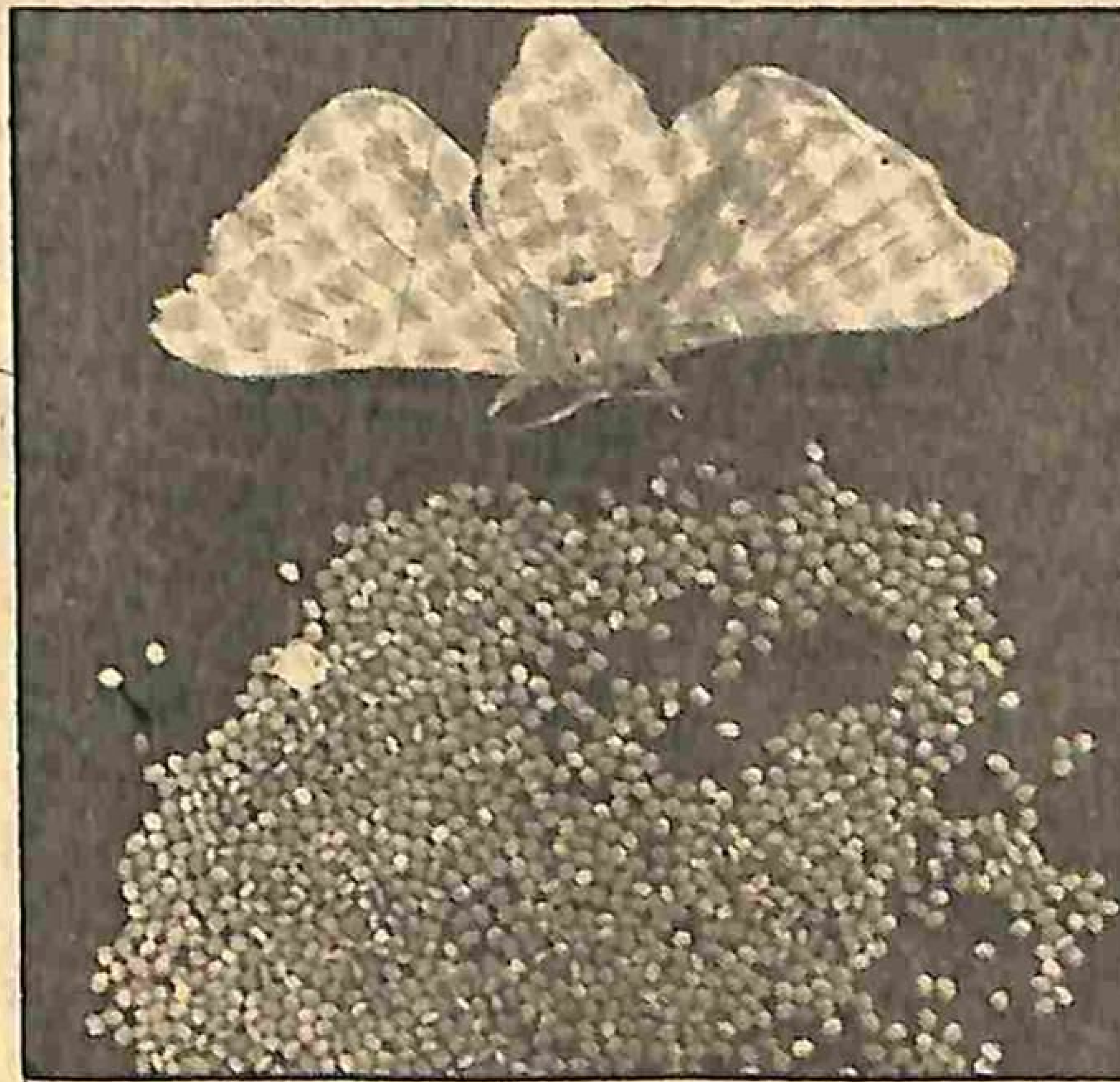
Tırtıl

İpekböceği yumurtadan çıktıktan sonra tırtıl şeklindedir. Bu tırtıllar 35-40 gün gelişip büyürler. Bu arada hep dut yaprağı yerler.

Koza ve böceğin çıkışı

İpekböceği kozayı dalcıklar arasında örer. (altta) Bunu krizalit devresini geçirmek için yapar. 15-20 gün kadar içerde kaldıktan sonra kozayı delerek ipekböceği halinde dışarı çıkar (Üstte). Kısa süre sonra da ölür.

İpekböceği ve yumurtaları

İpekböcekleri kozadan çıktıktan sonra çiftleşirler. Çiftleşmenin hemen ardından da dişi böcek 800 kadar yumurta çıkarır. Bu yumurtalara tohum adı verilir. Tohumlar ilkbahara kadar özel olarak hazırlanan yerlerde korunur.

İpekçilik

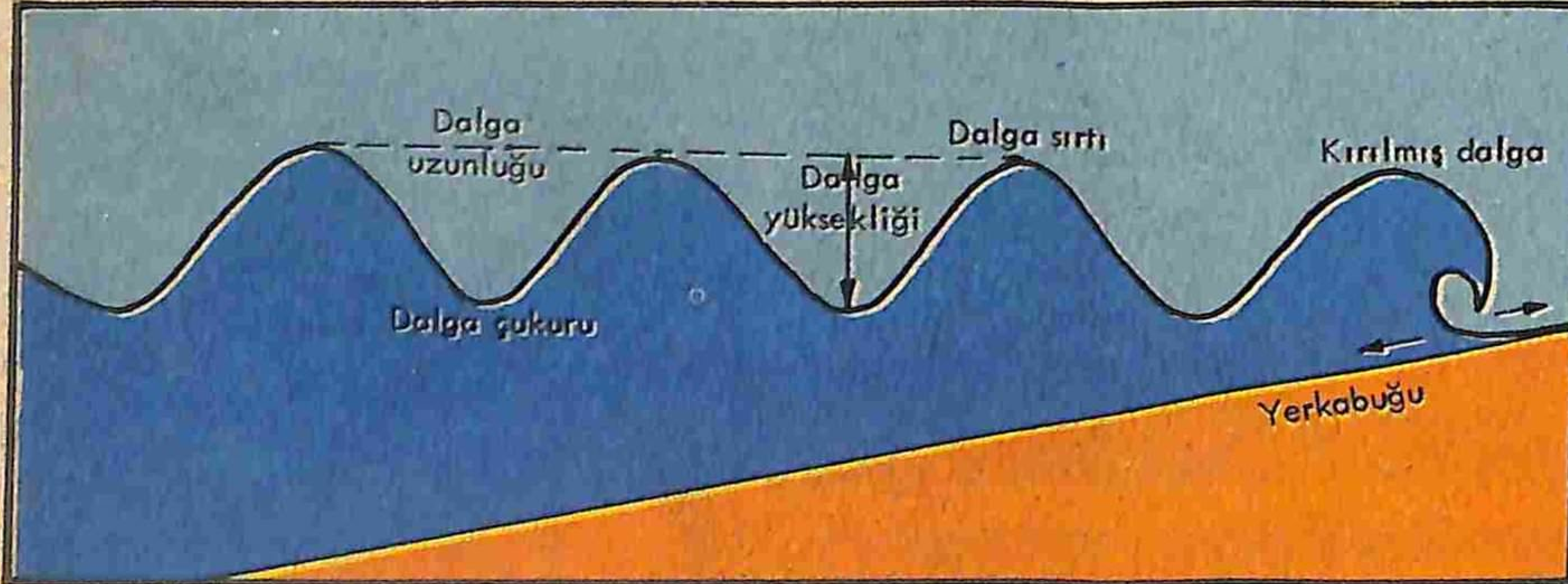
İpekböceği kozaları krizalit süresi dolduktan sonra yukarıdaki gibi kaynatılır. Bunun amacı içerdeki krizaliti öldürerek kozayı delmesine engel olmaktır. Sonra bu kozalar makinelerde ipek lifçikleri haline getirilir.

Dalga rüzgârın etkisiyle oluşur

Dalgalar rüzgârın etkisiyle meydana gelen doğal olaylardır. Bir dalga rüzgârın suyu yukarı çekmesiyle başlar. Suyu yer çekimi de aşağıya çektiği için denizin üstünde bir hareket belirir. Su bu hareketi komşu moleküllere de iletir. Böylece denizin üzerinde sürekli bir hareket meydana gelir. Dalgalar, kıyılarda su sığ olduğu için, kırılarak karaya doğru atılırlar. Açık denizlerde de rüzgârın etkisiyle kırılıp köpürerek sağa sola dağılırlar.

Denizler, dalgalar ve etkileri

Dalgalar deniz ve göllerde rüzgârın etkisiyle meydana gelen doğal olaylardır. Rüzgâr suyu yukarı doğru çeker. Bu sırada yerçekimi de aşağı doğru çekmektedir. İşte bu iki kuvvetin etkisiyle su aşağı yukarı hareket eder. Bu hareketi su molekülleri birbirlerine iletir. Böylece suyun bütün yüzeyi hareket eder. Dalganın oluşu böyledir. Dalgalar devamlı bir yöne doğru hareket ediyormuş gibi gözükürler. Gerçekte ise bunlar oldukları yerde hareket ederler.

Dalganın özellikleri

Bir dalganın oluşu sırasında meydana gelen çeşitli özellikler yukarıdaki şemada gösterilmiştir. Bunlar: Dalga sırtı (Dalganın en yüksek yerine verilen ad) Dalga çukuru (İki dalga sırtı arasındaki en alçak nokta), Dalga uzunluğu (İki dalga sırtı arasındaki mesafe) ve dalga yüksekliğidir (İki dalga sırtını birleştiren düz hat ile dalga çukuru arasındaki mesafe).

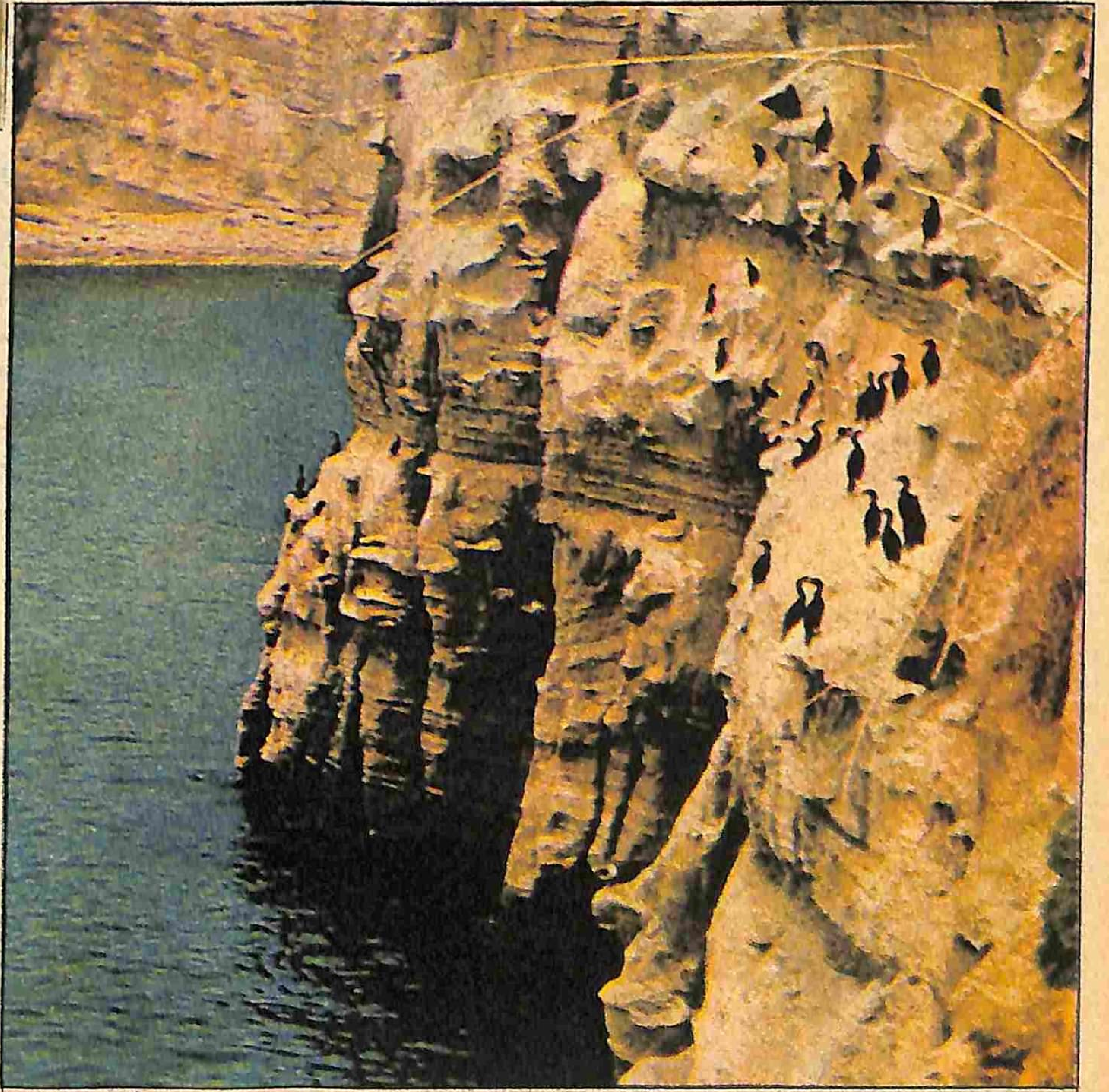
Dalgaların özellikleri

Dalganın birçok özellikleri vardır. Bir dalganın hareketi sırasında vardığı en büyük yüksekliğe "Dalga sırtı", iki dalga sırtı arasındaki en alçak noktaya da "Dalga çukuru" denir. İki dalga sırtı arasındaki mesafeye "Dalga uzunluğu", iki dalga sırtını birleştiren düz hatile dalga çukuru arasındaki uzaklığa da "Dalga yüksekliği" adı verilir.

Dalgalar sığ sularda oluştukları zaman tepeleri kırılır. Bu dalga çukurunun dibe çarpmasından ileri gelir. Bir de açık denizlerde çok yüksek dalgaların rüzgârın etkisiyle kırıldığını görürüz. Dalgadan kopan sular köpükler meydana getirerek sağa sola savrulur.

Dalgaların etkileri

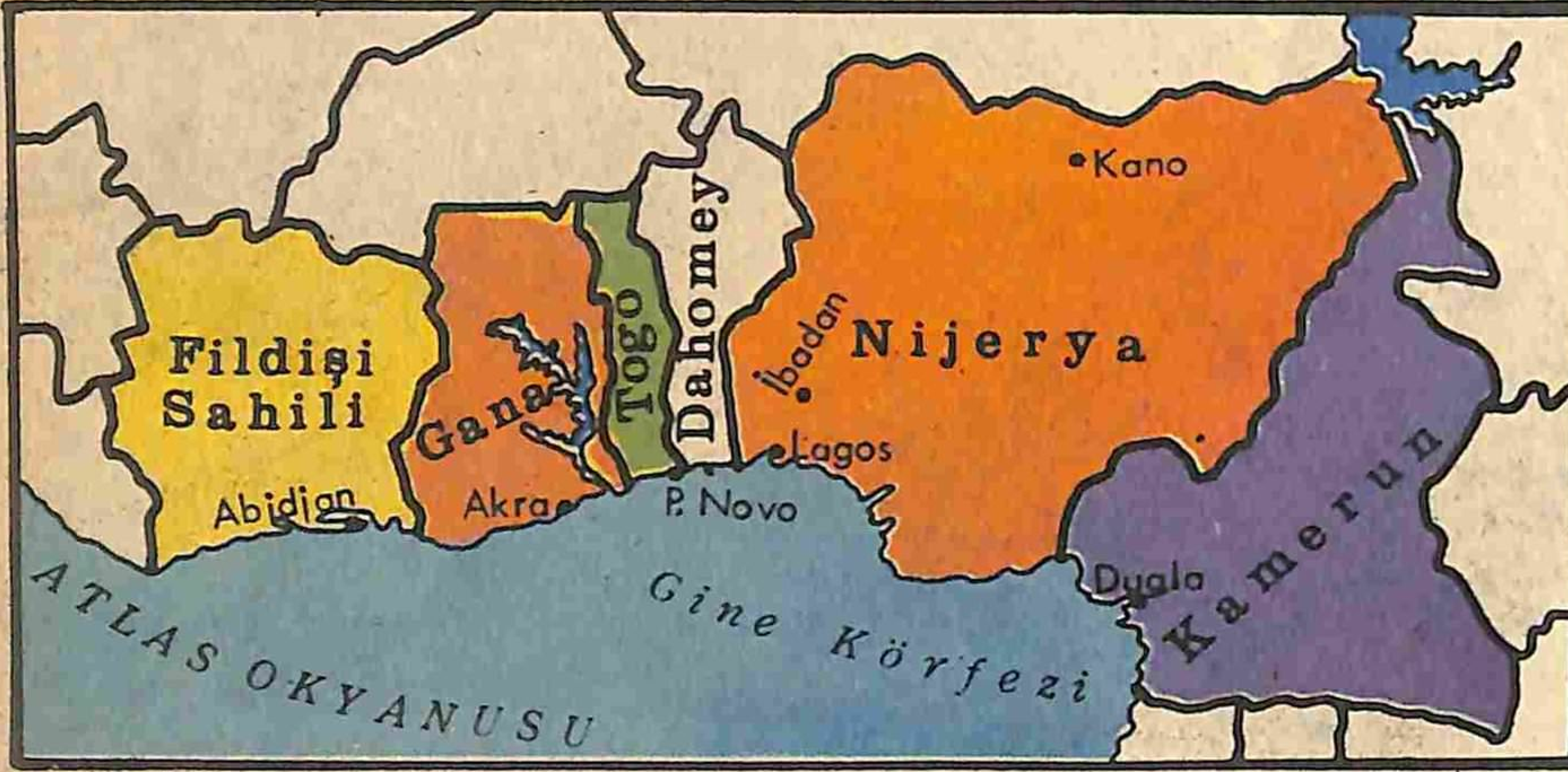
Dalgalar kıyılara çarpa çarpa onların sürekli olarak değişmesine yol açarlar. Bunun sonucunda çeşitli kıyı şekilleri doğar. Bu kıyı şekillerinden başlıcaları şunlardır: Dalgaların aşındırması sonunda meydana gelen sarp ve girintili çıkıntılı kıyılara "Yalıyar" denir. Dalgaların, denizden sürüklediği maddelerle dolarak meydana gelen düzlüğe "Kıyı seti" adı verilir. Dağların denize dik uzandığı yerlerde körfezler, koylar ve adalarla dolu kıyı şekline "Enine kıyılar" dağların denize paralel uzandığı yerlerde meydana gelen az girintili çıkıntılı kıyılara da" Boyuna kıyılar" denir. Bazı kıyılar dalgaların etkileri ile çok parçalanmıştır. Denizin dar kollar halinde karaların içine girdiği bu kıyı şekline, "Fiyord" adı verilir. Bazı kıyılarda ise deniz karayı kaplayarak içeri doğru girmiştir. Bunlara da " Liman tipi"kıyılar denir.

Dalgaların aşındırması sonunda meydana gelen şekiller

Dalgalar sürekli bir şekilde kıyıya çarpa çarpa karaları aşındırarak çeşitli şekiller meydana getirirler. Bunlara kıyı şekilleri denir. Dalgaların aşındırması ve biriktirmesi ile meydana gelen bu olaylar sonucunda kıyılar büyük değişikliklere uğrar. Yukarıda dalgaların etkisiyle meydana gelmiş iki kıyı görülmektedir.

GİNE KÖRFEZİ ÜLKELERİ

Afrika'nın Atlas Okyanusu kıyılarında büyük bir körfez vardır. Bu körfeze Gine Körfezi denir. Bu körfezin kıyısındaki ülkelere de Gine körfezi ülkeleri denir.

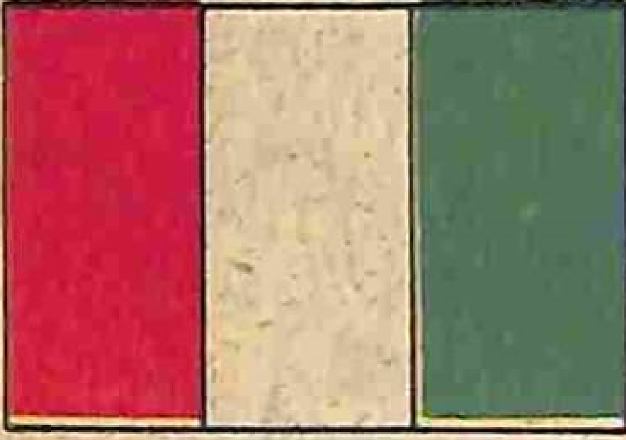
TOGO

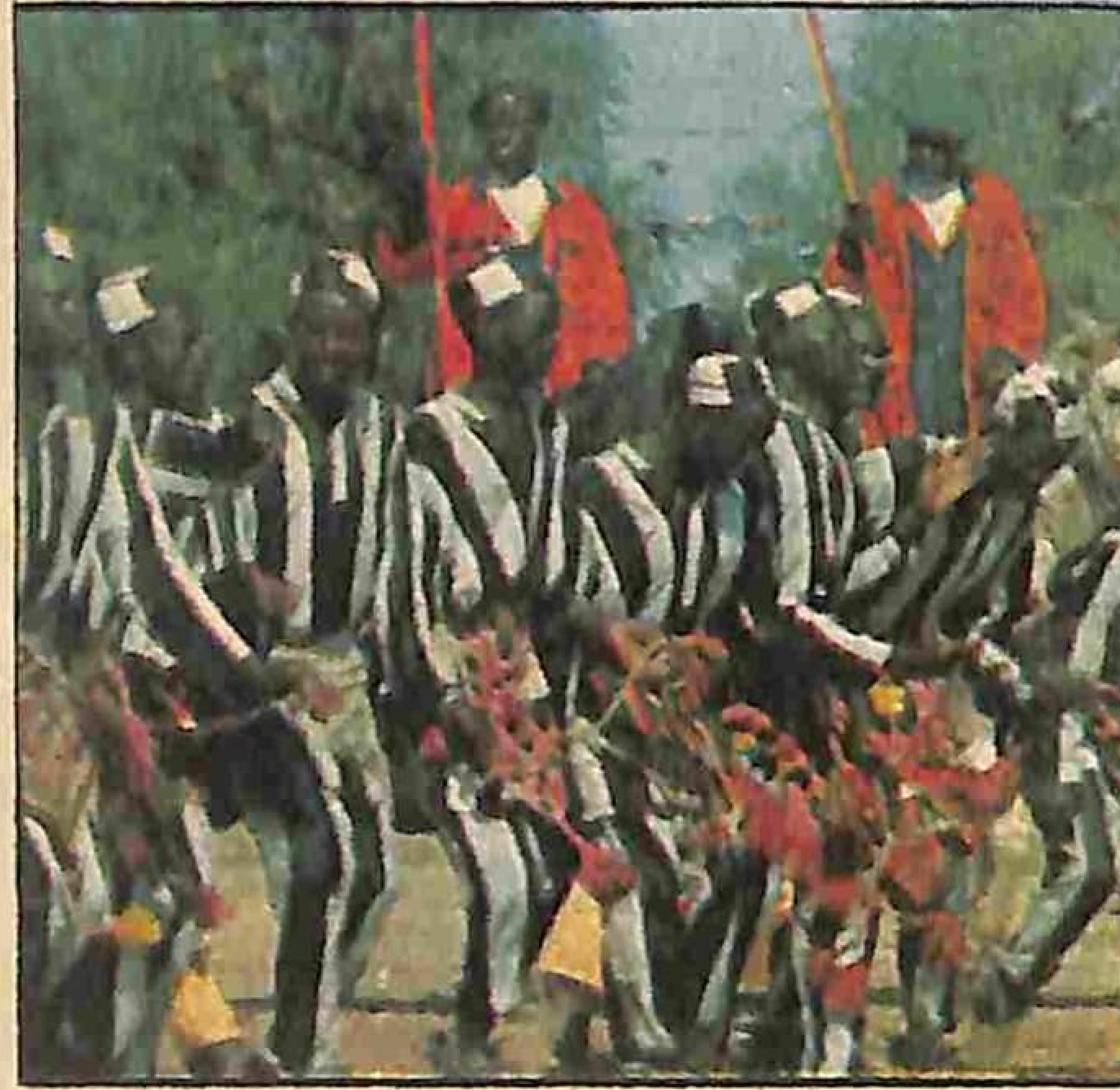
Yönetim Şekli: Cumhuriyet
Yüzölçümü : 56.600 Km²
Nüfusu : I.800.000
Nüfus Sıklığı : 30 kişi
Başkenti : Lome (I30.000)

Eski bir Fransız sömürgesi olan Togo Gine körfezi ülkelerinin en küçüğüdür. Gelişmemiş bir ülkedir. Müslüman, Hıristiyan ve Putperestlerden meydana gelen halkı ziraatle geçinir ..

FİLDİŞİ SAHİLİ

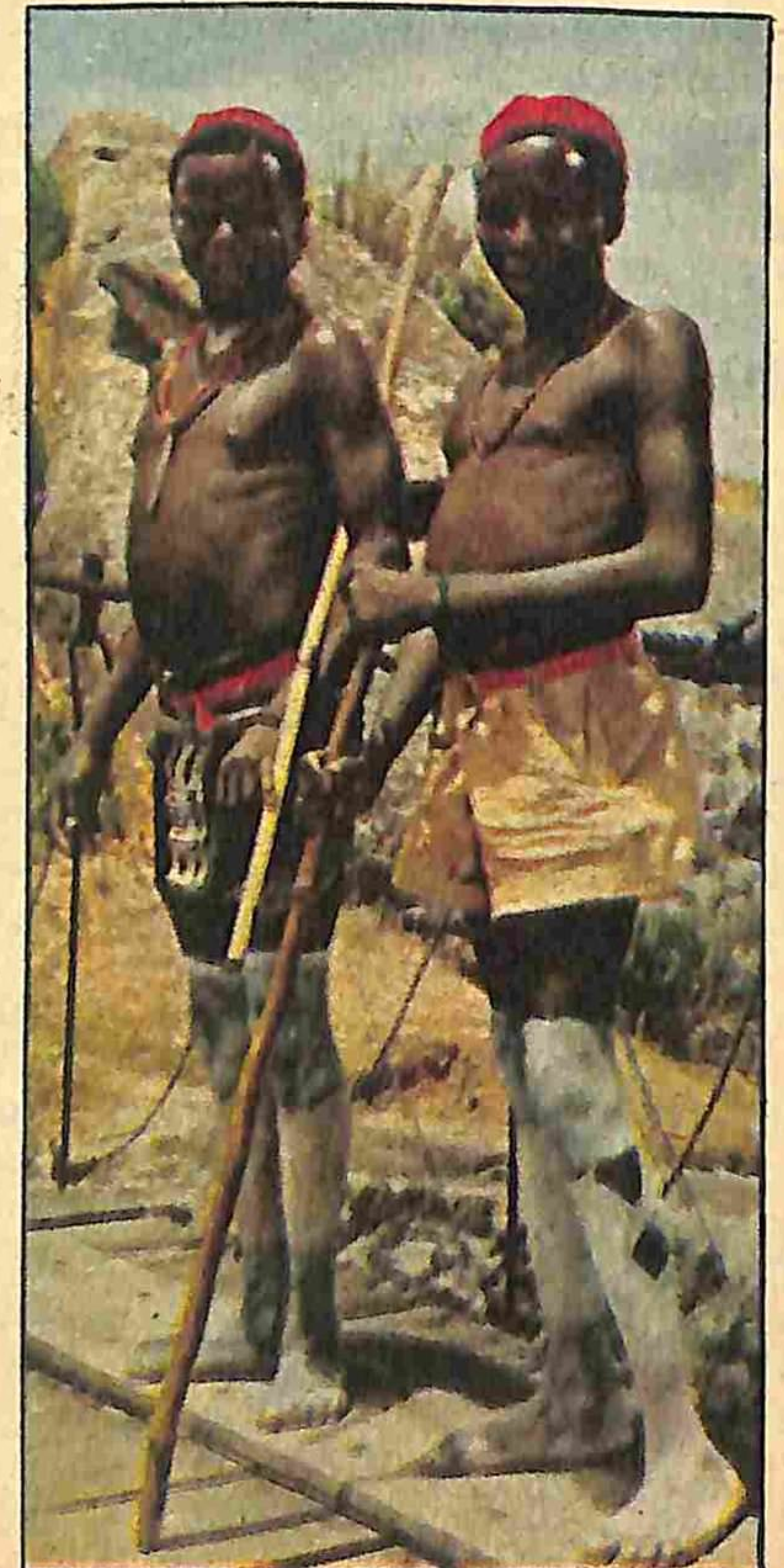

Yönetim Şekli: Cumhuriyet
Yüzölçümü : 322.463 Km²
Nüfusu : 3.500.000
Nüfus Sıklığı : I2 kişi
Başkenti : Abidjan (350000)

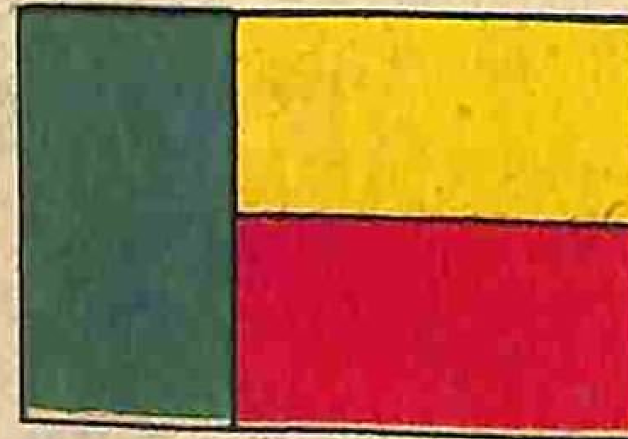
Fildişi sahilinde yerliler

Fildişi sahili Gine körfezindeki en gelişmiş ülkelerden biridir. Özellikle başkenti Abidjan bu bölgenin endüstri merkezi sayılır. Halkının çoğu Müslüman olan Fildişi sahilinde en çok yetiştirilen ürün patatestir .

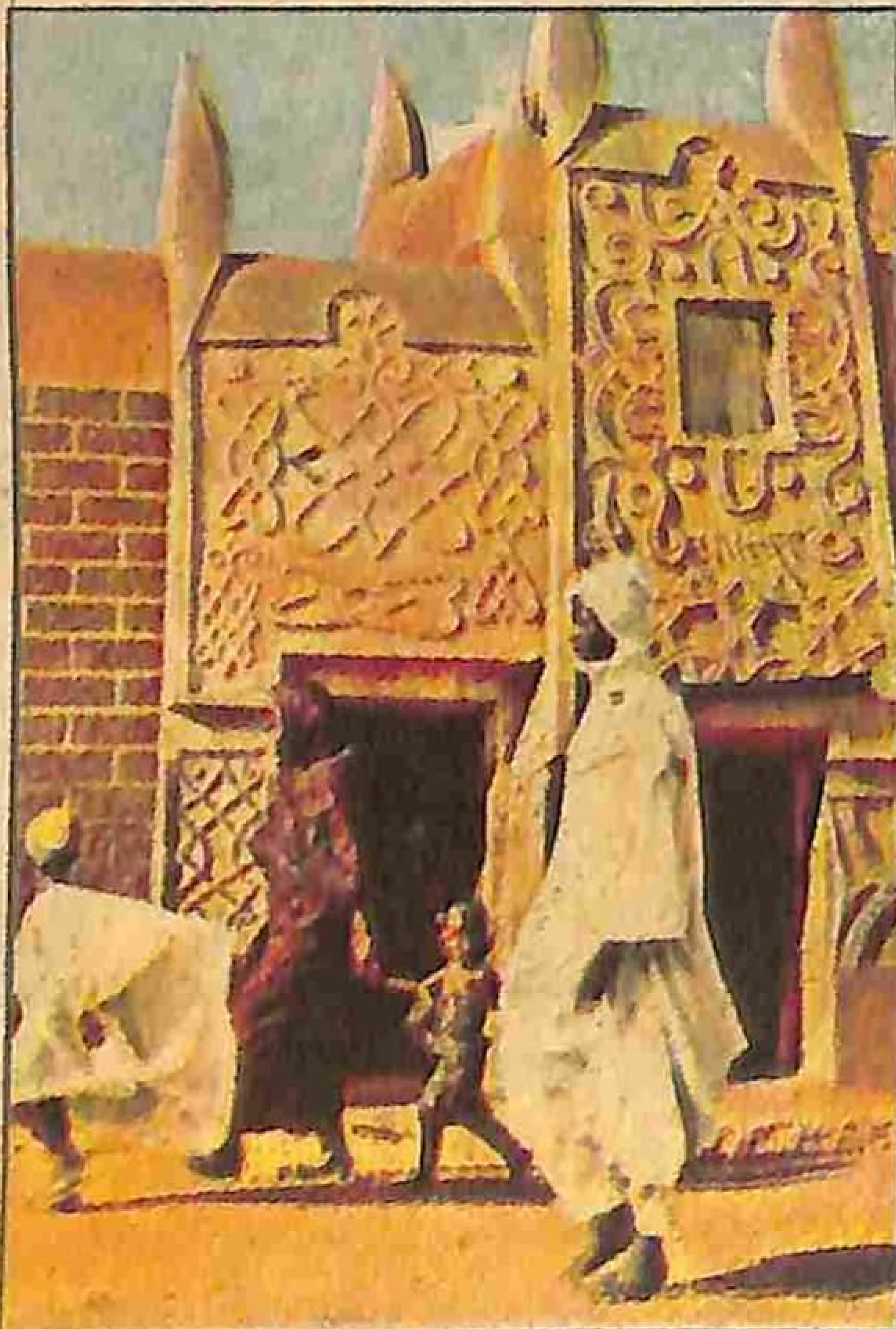
Togolu iki yerli

DAHOMEY

Yönetim Şekli: Cumhuriyet
Yüzölçümü : II2.622 Km²
Nüfusu : 2.500.000
Nüfus Sıklığı : 22 kişi
Başkenti : P. Novo (75.000)

Küçük ve gelişmemiş bir ülke olan Dahomey'de şehirlerin dışında oturan insanlar ilkel bir hayat yaşarlar. Halkını Müslüman, Hıristiyan ve Putperestler meydana getirir.

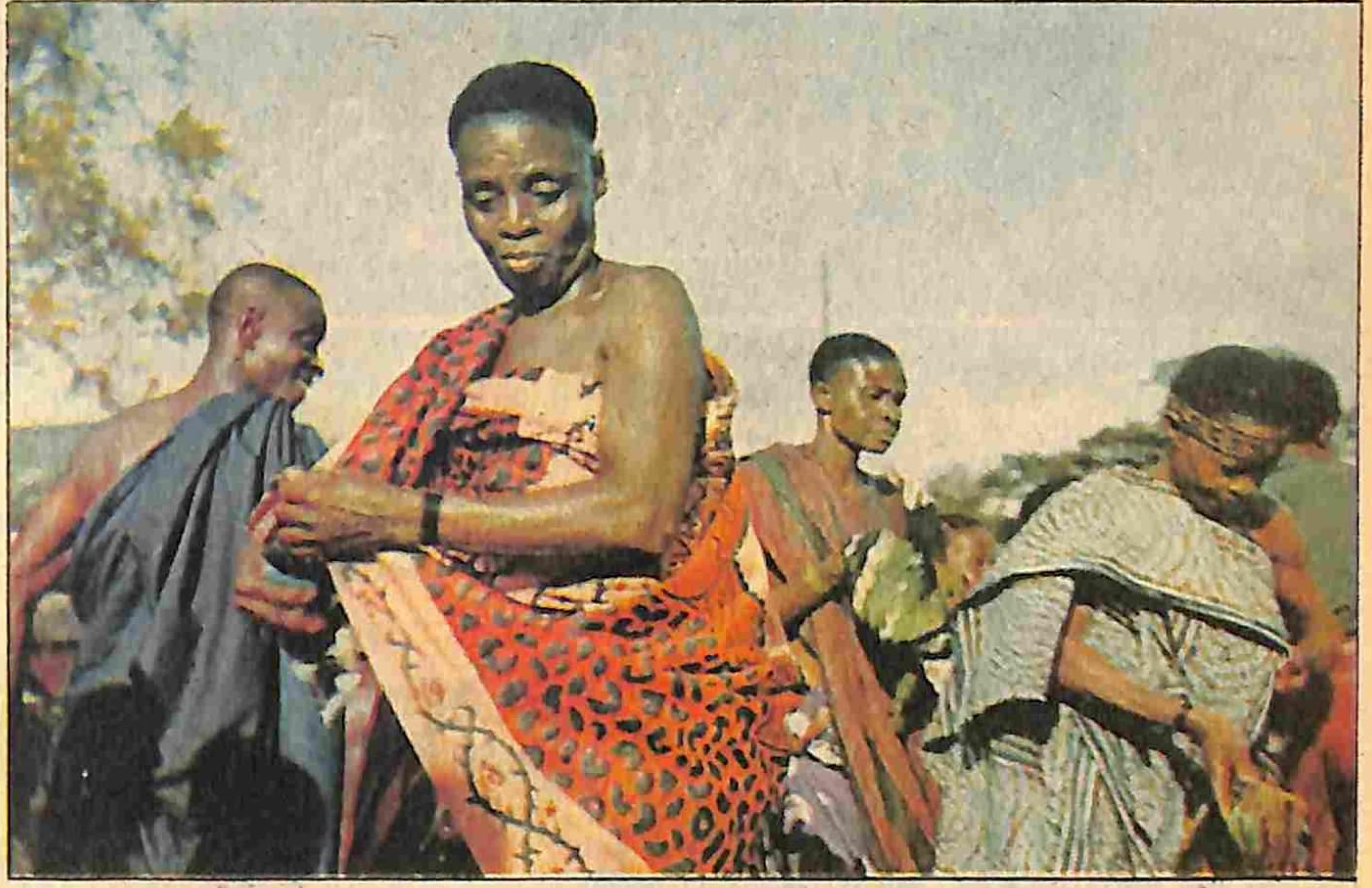
Dahomey'de bir cami

GANA

Yönetim Şekli	:	*İng. Mil. Top. Bağ.*
Yüzölçümü	:	*238. 537 Km²*
Nüfusu	:	*8. 250. 000*
Nüfus Sıklığı	:	*34 kişi*
Başkenti	:	*Akra (550. 000)*

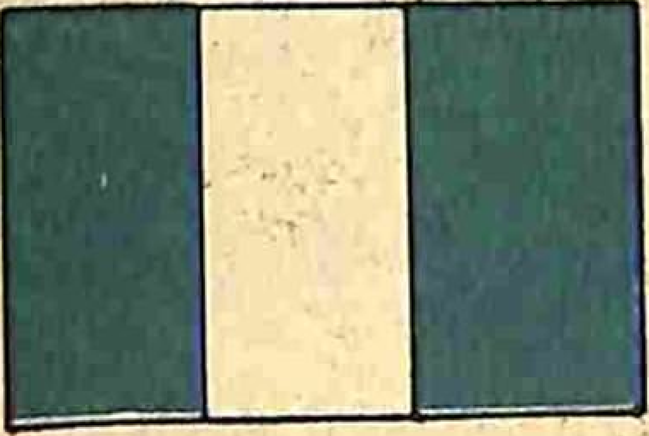
İngiliz milletler topluluğuna bağlı bir ülke olan Gana komşu devletlere nazaran daha çok gelişmiştir. Başkenti Akra kalabalık bir ticaret merkezi ve limanıdır. Eskiden tam bir sömürge olan Gana şimdi yarı bağımsız bir yönetim şekline tabidir.

Gana'da millî kıyafetleriyle danseden kadınlar

Nijerya'da bir bayram

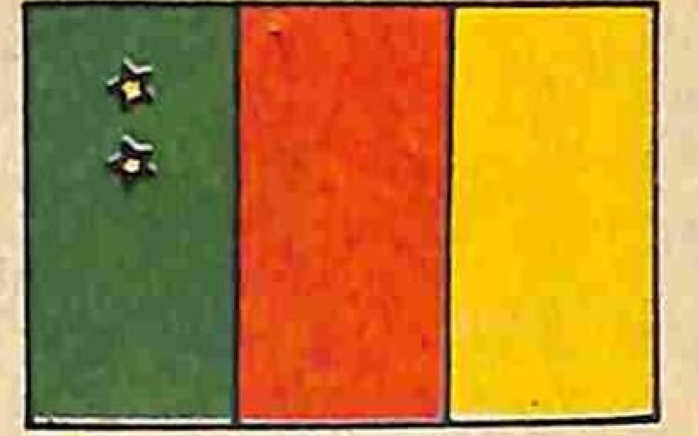

NİJERYA

Yönetim Şekli	:	*İng. Mil. Top. Bağ.*
Yüzölçümü	:	*923. 770 Km²*
Nüfusu	:	*59. 500. 000*
Nüfus Sıklığı	:	*64 kişi*
Başkenti	:	*Lagos (700.000)*

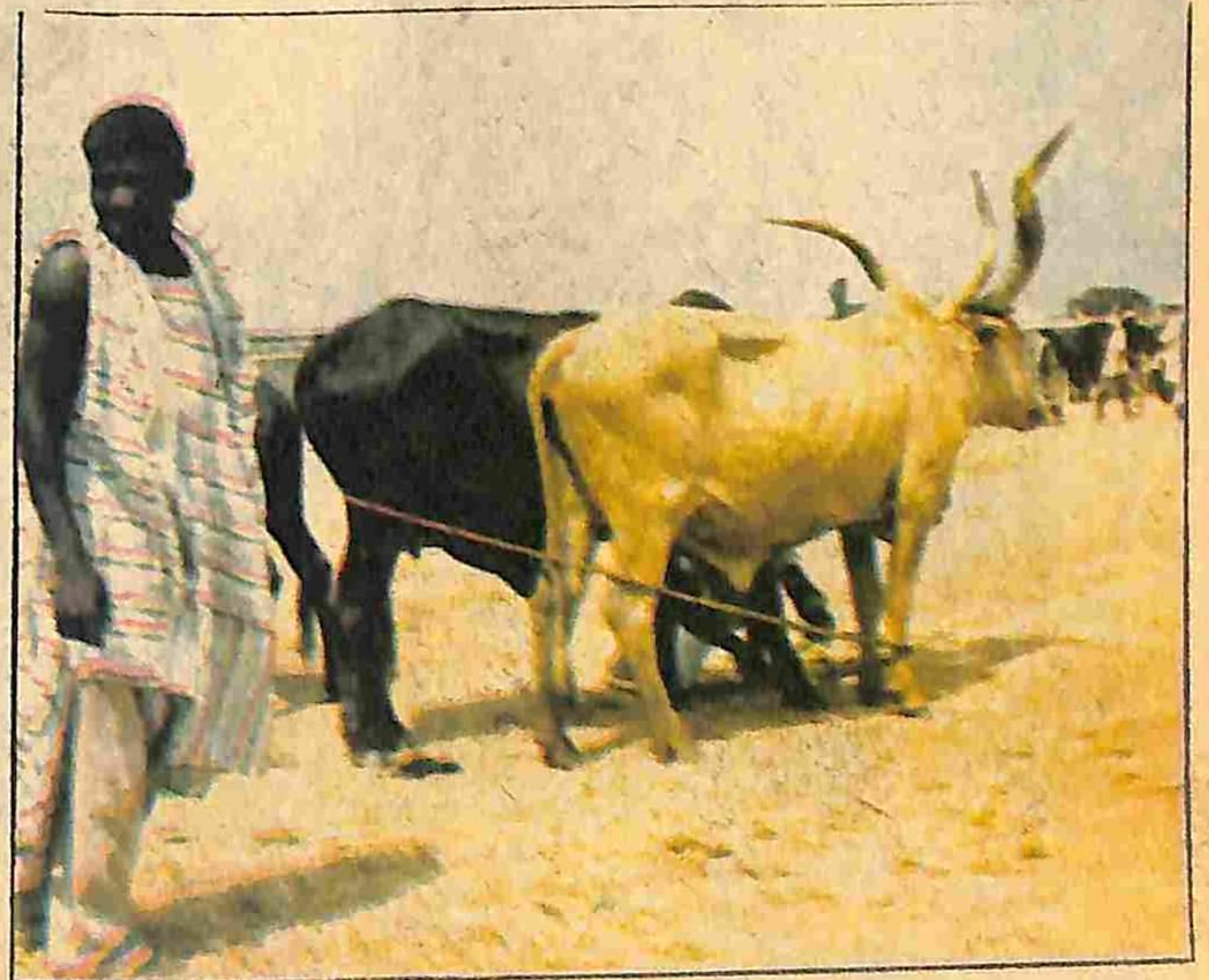
Nijerya Gine körfezi ülkelerinin en büyüğü ve en kalabalığı olduğu gibi tüm Afrika'nın da en büyük ve en kalabalık devletlerinden biridir. Diğer ülkelerin aksine burada yerleşme merkezleri ve büyük kentlerin sayısı fazladır. En önemli kentleri Lagos, İbadan, Kano, Port Harkurt, Kaduna ve Enugu'dur. Nijerya'da tarım ve endüstri komşularına nazaran çok daha gelişmiştir.

KAMERUN

Yönetim Şekli	:	*Cumhuriyet*
Yüzölçümü	:	*475. 442 Km²*
Nüfusu	:	*5. 500. 000*
Nüfus Sıklığı	:	*II kişi*
Başkenti	:	*Yaunde (II0. 000)*

Kamerun geniş fakat kalabalık olmayan bir ülkedir. Topraklarının büyük bir kısmını balta girmemiş ormanlar kaplar. Bu nedenle çoğu Müslüman olan halkı çok ilkel koşullarda yaşar. Kamerun'da endüstri çok geridir.

Kamerunlu bir sığır çobanı

BÜYÜK ŞEHİRLERİMİZİN

1 Edirne üzerinde bulunduğu verimli topraklar sayesinde çok eski zamanlardan beri insanların oturduğu bir yer olarak bilinir. Bütün Trakya'da olduğu gibi Edirne'de de sırayla Akalar, Persler, Makedonyalılar ve Romalılar oturmuşlardır. Edirne, Romalılardan Bizanslılara geçtikten sonra önem kazanmıştır. Bizans İmparatoru Hadrianus buraya kendi adını vermiş ve yeniden inşa ettirmiştir.

3 Bu şekilde Türklerin eline geçen Edirne kısa zamanda büyüdü ve gelişti. Osmanlı İmparatorluğunun ikinci başkenti durumuna geldi. Fatih, İstanbul'u almak için iki yıl Edirne'de hazırlandı. Büyük Türk sanatkârı Koca Sinan bu şirin kente en güzel armağanı verdi. Mimar Sinan'ın 1569-1575 yılları arasında Edirne'de yaptığı Selimiye Camii, Türk mimarisinin en büyük şaheserlerinden biri oldu.

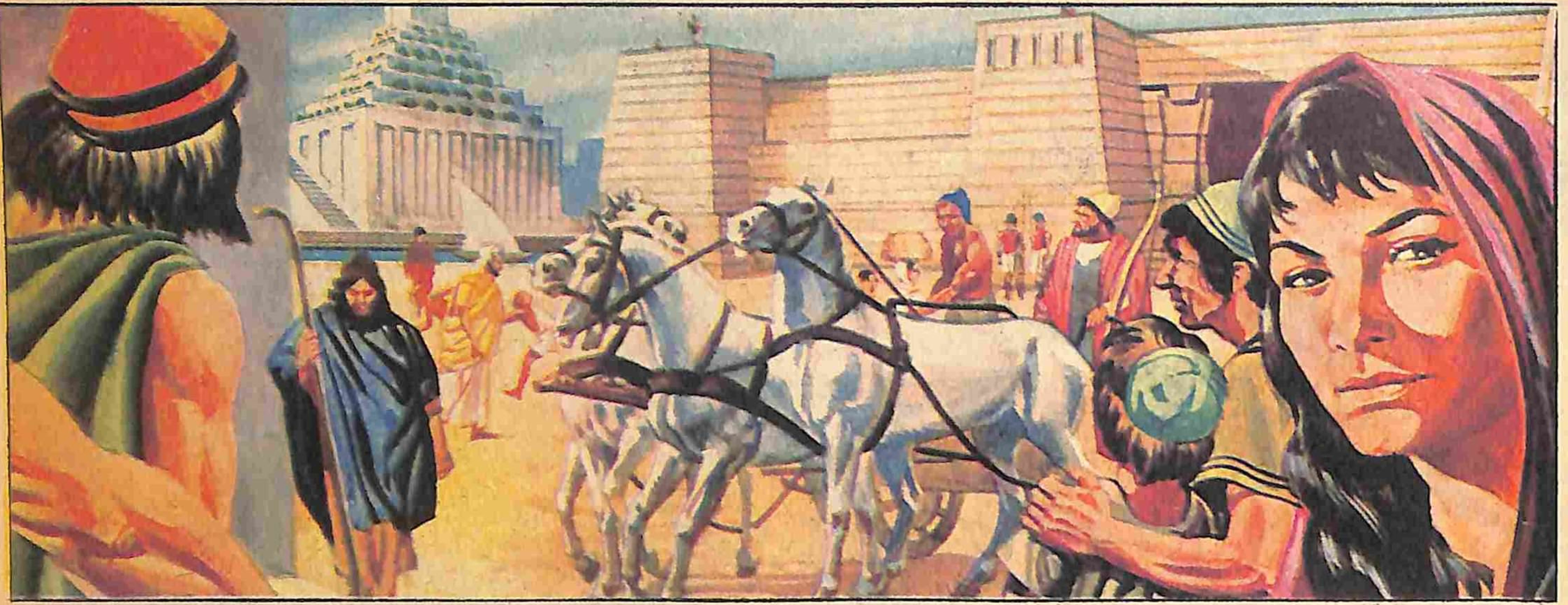
TARİHİ EDİRNE

2 Edirne Bizanslıların yönetiminde iken büyük bir ticaret merkezi olarak gelişti. Kenti önce Avar Türkleri sonra da Peçenekler kuşattılar. O zamanlar Edirne, Anadolu'ya geçiş yolu üzerinde büyük bir üs olduğu için çok önem verilen bir kentti. Sonunda Osmanlılar Bizanslılardan Edirne'yi aldı. Osmanlı Padişahı l. Murat tahta geçtikten kısa bir süre sonra Edirne'yi kuşatarak fethetti. (1362)

4 Edirne Osmanlı yönetiminde hem en önemli askerî üslerinden biri olmuş, hem de büyük bir ticaret merkezi haline gelmişti. Kent bir ara o kadar büyümüştü ki 1700 yılında 350000'e ulaşan nüfusu ile Avrupa'nın 4. büyük kenti olmuştu . Osmanlı imparatorlarının Edirne'ye verdiği değer gerileme devrinin sonlarına kadar sürmüştür. Ancak şehir 19'uncu yüzyıldan sonra önemini yitirmiştir.

Agade şehrinde bir çarşı

Akad krallığının merkezi olan Agade kenti bir ara Mezopotamya'nın en büyük kültür merkezi halini aldı. O zamanlarda Agade tüm zenginlerin ve sanatkârların toplandığı bir kentti. Halkı büyük bir refah içinde yaşayan Agade'de güzel hanlar, saraylar ve tapınaklar yapılmıştı ...

Akad, Elâm ve Babil Krallıkları

Sümerlerden sonra Mezopotamya'da birçok krallık daha kurulmuştur. Bunlar Akad, Elâm, Babil ve Asur krallıklarıdır.

Sus şehrinde bulunan bir Elâm vazosu

Akad krallığı

Akadlar Sami ırkından insanlardır. Bunlar önce Arap yarımadasında otururlardı. Daha sonra Mezopotamya'ya gelerek Kalde bölgesinde yerleştiler. Akadlar Sargon adlı komutanlarının çabalarıyle M.Ö. 3 bin yılında bir devlet kurmayı başardılar. Sargon Sümerlerin zayıflamasından yararlanarak ayaklanmış ve Sümerleri yıkmıştır. Böylece kurulan Akad krallığı kısa zamanda gelişmiş ve Mezopotamya'nın büyük bir kısmını fethetmiştir. Özellikle Sargon ve bunun torunu olan Naram Sin zamanında Akadlar en parlak devirlerini yaşamışlardır. Bu krallığın başkenti olan Agade kenti o zamanın en büyük kültür merkezi haline gelmiştir. Akadlar Mezopotamya'da 200 yıla yakın bir zaman egemenlik sürdükten sonra Uruk sitesi prensi tarafından yıkılmıştır. Bu sırada kuzeyden gelen Gutiler Mezopotamya ya egemen olmuş, Lagaş sitesi kralı olan Gudea, bunlara karşı ayaklanarak bağımsız bir devlet kurmayı başarmıştır. Gutileri Sümerler Mezopotamya'dan kovmuştur.

Kral Sargon

Akad krallığının kurucusu ve en ünlü kralı olan Sargon.

Elâm krallığı

Öteki kavimlerle birlikte Mezopatamya'ya gelen Elâmlar, bu bölgenin doğusunda yerleşmişlerdi. Bunlar da Sümerler gibi şehir devletleri halinde yaşıyorlardı. Bu şehirlerin en ünlüsü Sus idi. Bu şehrin prensi 3 bin yıllarında diğer şehirleri de egemenliğine alarak bir krallık kurdu. Ancak bu krallık diğer Mezopotamya devletleri gibi güçlü olamadı. Kısa süre sonra da yıkıldı. Elâmlı -

Babil'in sonu

İkinci Babil krallığı Nabukadnezar 'ın ölümünden sonra zayıfladı. Sonunda İran'da kurulan Pers imparatorluğu tarafından ortadan kaldırıldı. Persler tüm Mezopotamya'yı fethettikten sonra yukarıdaki gibi Babil kentinin içlerine kadar girdiler.

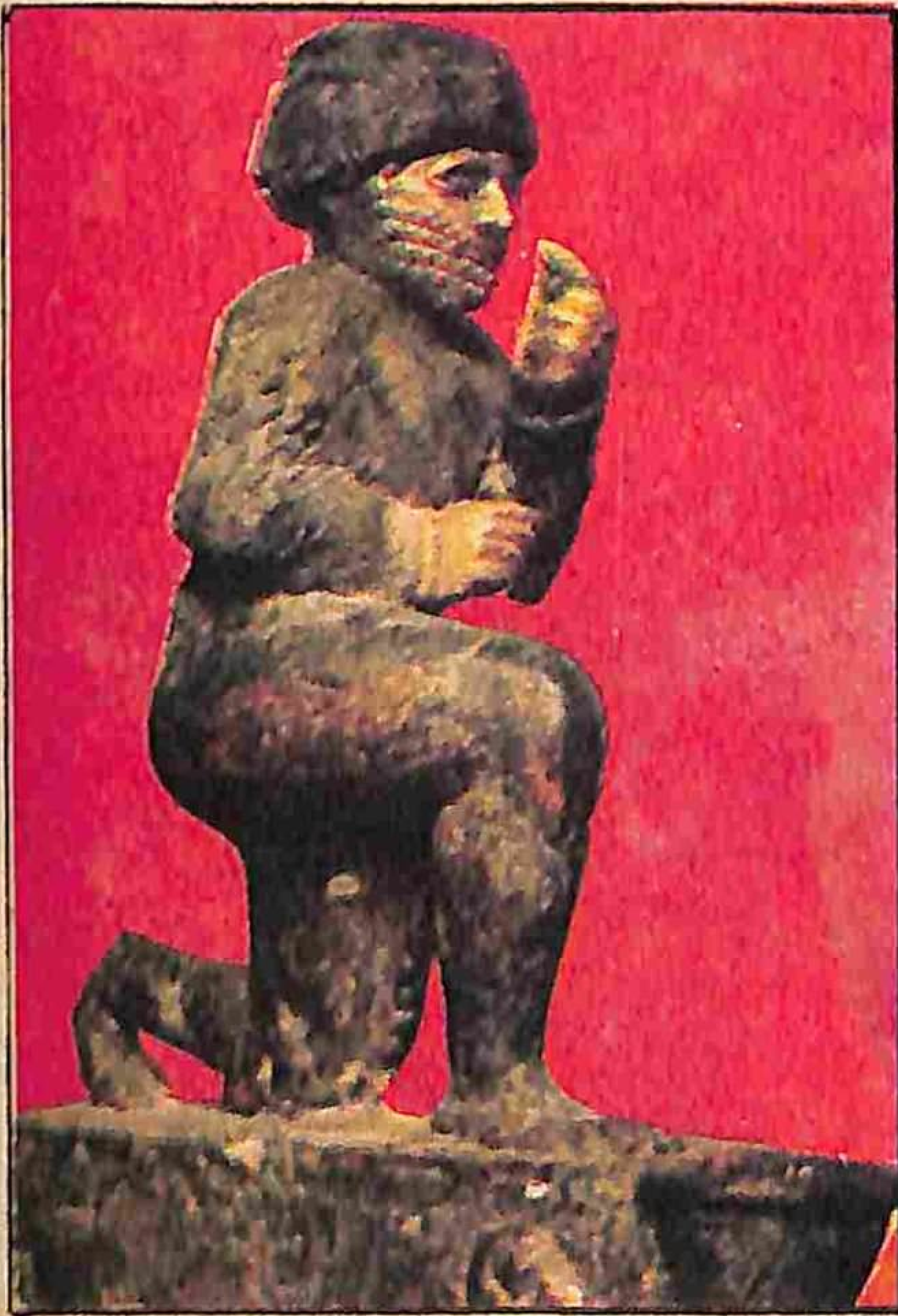
lar bundan sonra hep öteki devletlerin egemenliğinde yaşadılar.

I. Babil krallığı

Babil krallığını kuranlar da Mezopotamya'ya Arabistan'dan geldiler. Amurlular denen bu insanlar M. Ö. 3 bin yıllarında Mezopotamya' ya gelmişlerdir. Amurrular 2100 yıllarında Larsa ve İsin prensliklerinin birbirleri ile savaşmalarından yararlanarak Babil'i almışlar ve bir krallık kurmuşlardı. Buna Birinci Babil Krallığı denir.

Birinci Babil Krallığı'nın en ünlü kralı Hamurabi'dir. Bu kral zamanında Babil sınırları çok büyümüş Mezopotamya'da büyük kültür merkezleri doğmuştur. Hamurabi Sümerleri kesin olarak tarihten kaldırmıştır. Ayrıca kendi adıyle söylenen kanunları koyarak devleti yeni usullerle yönetmiştir. Birinci Babil Krallığını M. Ö. 1800 yıllarında Anadolu'dan gelen Hititler ortadan kaldırmışlardır.

Hititlerin arkasından Zağnos dağlarında oturan Kasitler Mezopotamya'yı işgal etmişler ve 500 yıl kadar burada kalmışlardır.

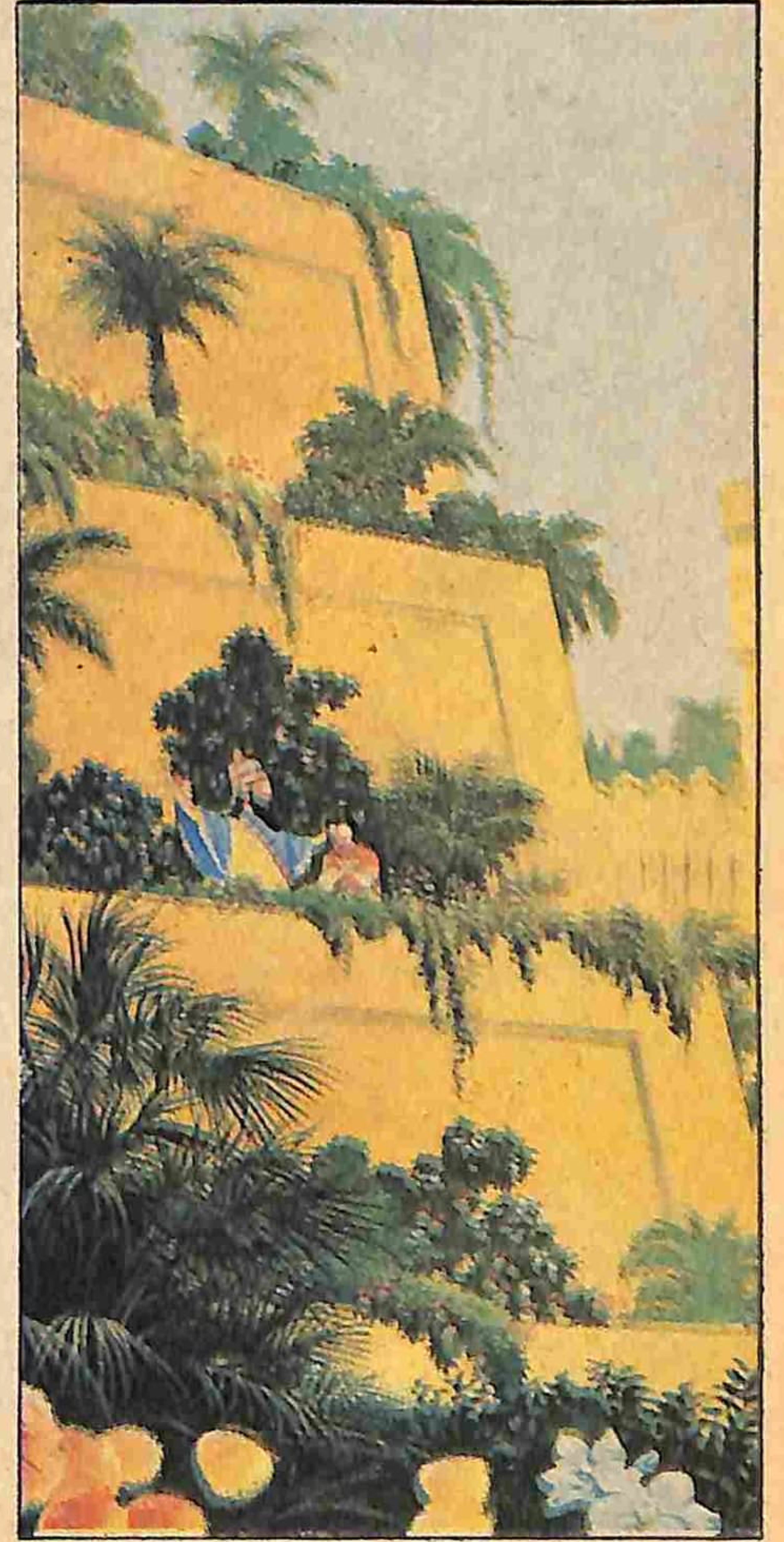
Hamurabi

Mezopotamya'nın en ünlü krallarından biri olan Babil Kralı Hamurabi.

II. Babil krallığı

Kasitlerin egemenliğine Asurlar son verdi (1170). Bundan sonra Mezopotamya'ya birçok şehir devletleri egemen oldu. Daha sonra da Asurlar yeniden Mezopotamya'yı fethettiler. Fakat Medlerin Asur ülkelerine saldırmasından yararlanan Babilliler bağımsızlıklarını ilân ederek İkinci Babil Krallığını kurdular.

İkinci Babil Krallığı Nabukadnezar adlı kral zamanında en parlak dönemini yaşadı. Ancak onun ölümünden sonra zayıfladı. Nihayet M. Ö. 539 yılında Persler tarafından ortadan kaldırıldı.

Ünlü Babil Kulesi

Babil krallıkları, özellikle ikinci Babil krallığı zamanında Babil kenti dillere destan bir güzelliğe ve zenginliğe sahipti. Ünlü Babil kulesini ve asma bahçelerini bilmeyen yoktu. Kule ve bahçeler kralların özel saraylarıydı. Yukarıdaki resim asma bahçelerinde serinleyen Kral Nabukadnezar'ı göstermektedir ...

Evcil olmayan perdeayaklı kuşlar

Kuşların perdeayaklılar grubuna giren hayvanlar arasında ördek, kaz, kuğu gibi evcil olanlarından başka, yakından tanıdığımız, ya da sadece ismini duyduklarımız da vardır. Perdeayaklıların evcil olmayanları ve özellikleri kısaca şöyledir:

Martı

Perdeayaklıların ve tüm kuşların en iyi uçabilenlerinden biridir. Genellikle denizlerde yaşayan martı durmadan saatlerce uçabilir. Vücutları tavuğunkinden biraz daha küçük, tüyleri çoğunlukla beyazdır. Martı su yüzeyine yakın yüzen balıkları yakalayarak yer.

Karabatak

Genellikle denizlerde yaşayan karabataklar sudan çok az çıkarlar. Çıktıkları zaman ya küçük bir ada

En büyük deniz kuşu

Albatros perdeayaklılardan olup, denizde yaşayan kuşların en büyüğüdür. Boyu 1,5 metreye yakındır. Kanatlarını açtığı zaman iki kanadının uçları arasındaki uzunluk 4 metreyi bulur.

Penguen Güney Kutbu'nda yaşar

Güney kutbunda ve güney yarımküredeki karaların en güney ucunda yaşayan bu kuşlar topluluklar halinde gezerler. Küçük adacıklara üçıkarak ayakları üzerinde insan gibi dururlar. Kanatları kola benzer. Bu nedenle iyi uçamazlar. Suyun içine dalarak uzun süre kalabilirler. Su altında buldukları canlılarla beslenirler.

üzerinde ya da kıyılardaki kayalıklarda tünerler. Karabataklar bütün besinlerini balıklardan temin ederler. Tüyleri siyah ve parlaktır.

Penguen

Dünyada sadece Güney Kutbu'nda yaşayan bu hayvan soğuğa dayanıklılığın ile tanınır. Bu kuşlar iyi uçmazlar. Sürüler halinde yaşarlar. Sularda yaşayan bitki ve küçük hayvanlarla beslenirler.

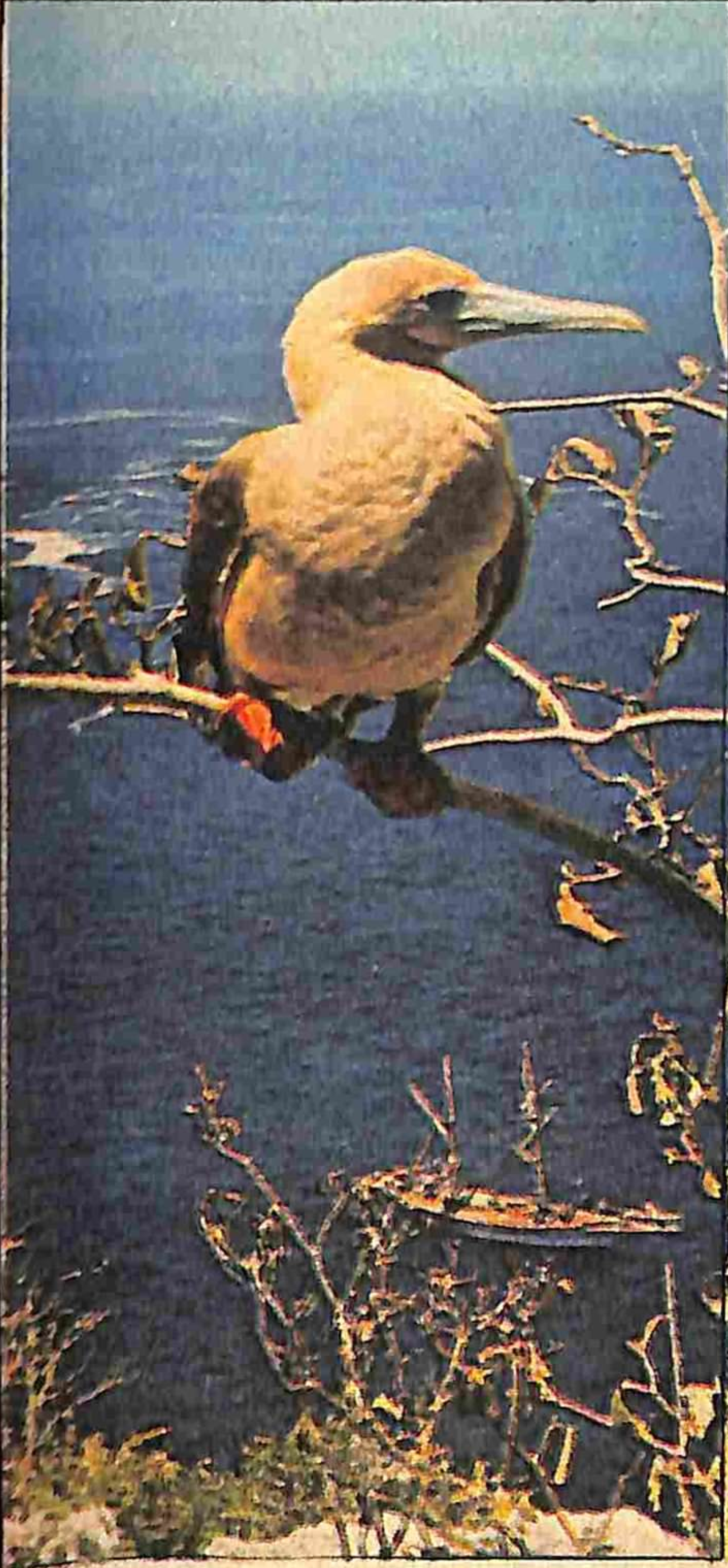
Albatros

Deniz kuşlarının en büyüğü olan bu hayvan da perdeayaklılardandır. Çok iyi yüzebilmesine karşılık karada yürüyemez. Sığ yerlerde ve kıyılarda bulduğu küçük canlıları yiyerek beslenir.

Denizlerin yorulmayan kuşu:MARTI

Denizlerimizde ve bütün denizlerde çok görülen martılar perdeayaklıların en iyi uçan kuşlarıdır. Uzun müddet dinlenmeden uçabilirler.

Yabani kaşıkçı kuşu

Pelikanın bir türü olan bu kuş, okyanus kıyılarında yaşar. Pelikandan farklı olan özelliği ondan daha iyi uçabilmesidir. Vücudu pelikanınkinden biraz daha büyüktür.

Pelikan kısa bacakları ve uzun gagasıyla tanınır

Perdeayaklıların en irilerinden biri olan pelikan kaşıkçı kuşu adıyla da tanınır. Çok uzun olan gagasının altında besinlerini sakladığı bir torba vardır.

Osmanlı devletinin en parlak devri

Kanuni zamanının siyasal olayları

Kanuni Sultan Süleyman'ın şehzade iken yapılmış resmi

Osmanlı imparatorluğunun en parlak devri 1520'den 1566'ya kadar süren Kanuni Sultan Süleyman zamanıdır. 46 yıl Osmanlı İmparatorluğunu yöneten Kanuni, devleti her bakımdan büyük bir rahatlığa kavuşturduğu gibi kazandığı zaferlerle Türk'ün gücünü tüm dünyaya tanıtmıştır. Kanuni tahta çıktıktan sonra önce iç meseleleri halletmiş, sonra da savaş ve fetihlere girişmiştir. Bu nedenle zamanındaki olayları, iç isyanlar, savaş ve fetihler ve deniz savaşları olarak üç bölüme ayırıp inceleyeceğiz.

İç meseleler

Kanuni zamanında imparatorluğun geniş toprakları içinde birçok isyanlar meydana gelmiştir. Bu isyanların en ünlüleri Şam'da Canberd Gazali, Mısır'da Ahmet Paşa, Yozgat'ta Baba Zünnun ve Doğu Anadolu'da Kalenderoğlu adlı kimselerin çıkardıklarıdır. Bu isyanlar çok güçlü olan Osmanlı ordusu tarafından kolayca bastırılmış, isyanların elebaşları bertaraf edilmiştir.

Kanuni'nin seferleri

Kanuni padişah olduğu sırada, Macar kralı Layoş (II. Lui) Osmanlı devletine ödediği vergiyi kesmişti. Vergiyi istemek için giden Behram Çavuş adlı elçiyi de öldürünce Kanuni Macaristan üzerine sefere çıktı ve 1521 yılında Belgrat'ı aldı.

Bu yenilgiden sonra Layoş, Alman İmparatoru ve Avustralya Arşidükasından da yardım alarak yeni bir ordu topladı. Bu sırada Fransa Kralı 1. Fransuva, Kanuni'den yardım istemişti. Kanuni bunun üzerine yeni bir sefere çıkarak 1526 yılında Mohaç ovasında haçlı ordusunu büyük bir bozguna uğrattı. Layoş öldü. Kanuni Macaristan'ın başkenti Budin'i alarak Erdel Beyi Yanoş'u Macaristan kralı yaptı.

Avusturya ile savaş

Layoş'un ölmesinden sonra Avusturya Arşidükası Ferdinand, Layoş'la akraba olduğunu ileri sürerek Macaristan üzerinde hak iddia etti ve Budin'i kuşattı. Bunun üzerine Kanuni yeniden sefere çıktı ve Budin'i ikinci kez fethetti. Kenti kuşatmış olan Ferdinand kaçtı. Kanuni onu izleyerek Viyana önlerine kadar geldi ve kenti kuşattı. Bu tarihlerimizde Birinci Viyana kuşatması olarak geçer. Ordularının böyle bir kuşatma için hazırlıklı olmaması, mevsimin ilerlemesi nedenleriyle Kanuni bu kuşatmadan bir sonuç alamadı.

Osmanlı orduları geri döndükten sonra Ferdinand yine harekete geçti. Bunun üzerine Kanuni Alman seferi denen sefere çıktı (1532). Ferdinand Osmanlılarla başa çıkamayacağını anlayınca barış istemek zorunda kaldı. Ve 1533 yılında barış yapıldı. Fakat kısa bir süre sonra Macar Kralı Yanoş'un ölmesi üzeri-

Barbaros Kanuni'nin huzurunda

Kanuni Sultan Süleyman zamanının en parlak simalarından biri de büyük denizci, kaptanı derya Barbaros Hayrettin Paşa'dır. Yukarıdaki minyatürde Kanuni'nin Barbaros'u kabul edişi görülmektedir.

Dünyaya ün salan Türk akıncıları

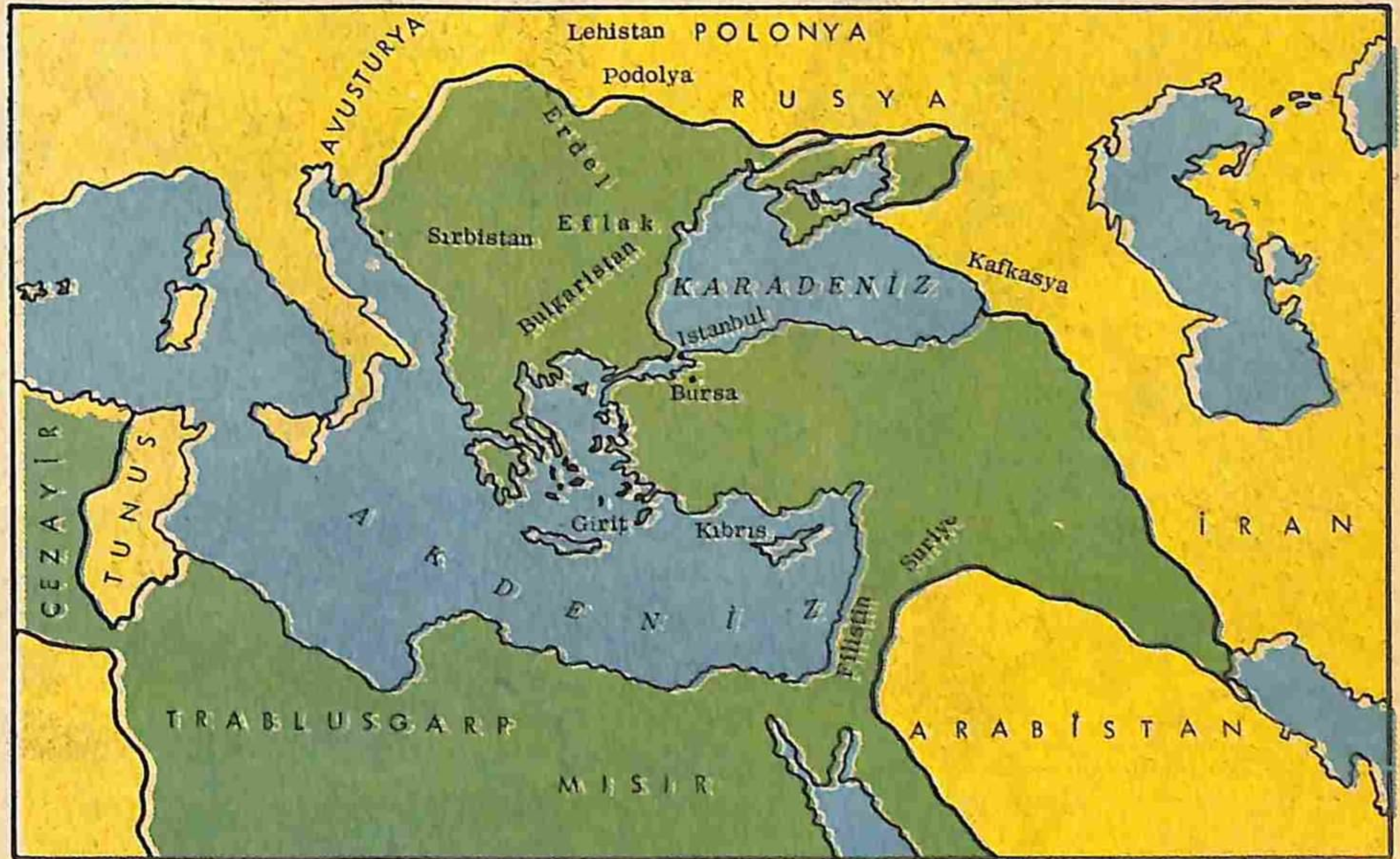
Kanuni zamanında Türkler Avrupa'da o kadar çok görülmüş, Avrupalıların gözünü o kadar yıldırmıştır ki, seferler sonunda Türkleri çok yakından tanıyan batılılar onlarla ilgili kahramanlıkları ve efsaneleri yüzyıllarca anlatmışlardı. Avrupalı sanatkârlar arasında konuları Türklerden ve Türklerle ilgili olaylardan almak moda olmuştu. Yukarıdaki resim bunlardan biridir. Delacroix adlı Fransız ressamının yaptığı bu resimde Türk akıncısı gösterilmektedir.

ne Ferdinand barışı bozdu ve Layoş'un oğlu küçük Sigismond'u tanımadı. Bu Kanuni'nin yeniden bir sefere çıkmasına yol açtı ve 1541 yılında Budin'i bir kez daha fethetti. Bu seferden sonra Macaristan toprakları tamamen Osmanlı İmparatorluğuna katıldı ve valiliğine Süleyman Paşa atandı.

Bundan sonra Macaristan üzerine 4 sefer daha yapıldı. 1566'da yapılan Zigetvar seferi sırasında Kanuni öldü. Buna rağmen Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa seferi sürdürerek Zigetvar kalesini aldı.

Kapitülasyonlar

Kanuni zamanındaki diğer siyasal olayların en önemlisi Fransa'ya siyasal ve ticaret alanında verilen imtiyazlardır. Kapitülasyonlar denen bu imtiyazlar sayesinde Fransızlar tarih boyunca kendilerine birçok çıkarlar sağlamışlardır.

Kanuni zamanında Osmanlı devletinin sınırları böylesine büyüktü (Yeşil renkli kısımlar Osmanlı sınırları içinde kalan yerlerdir)

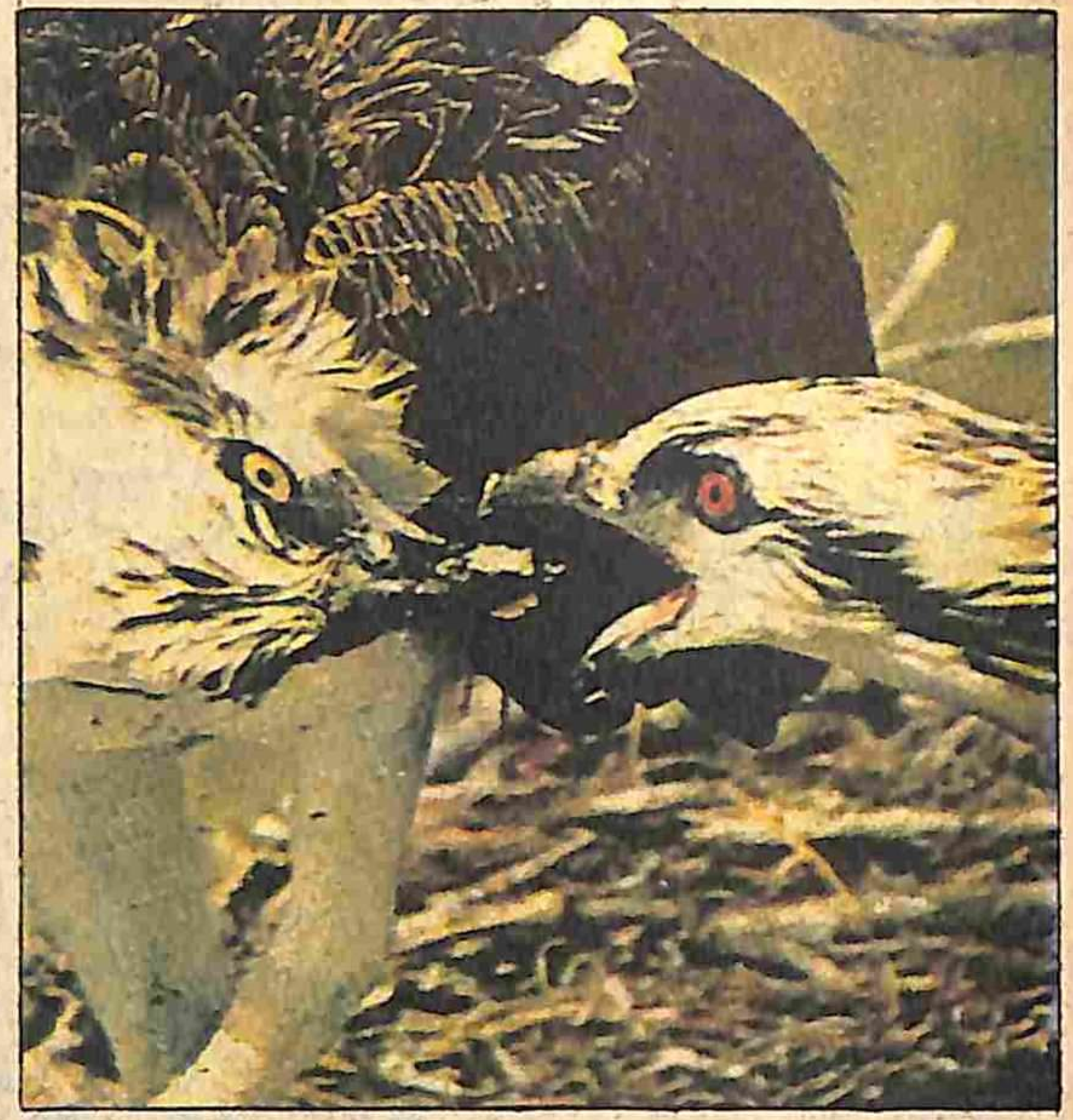
Hayvanlar Dünyası

Aç kaldığı zaman insana bile saldıran vahşi ve yırtıcı kuş:

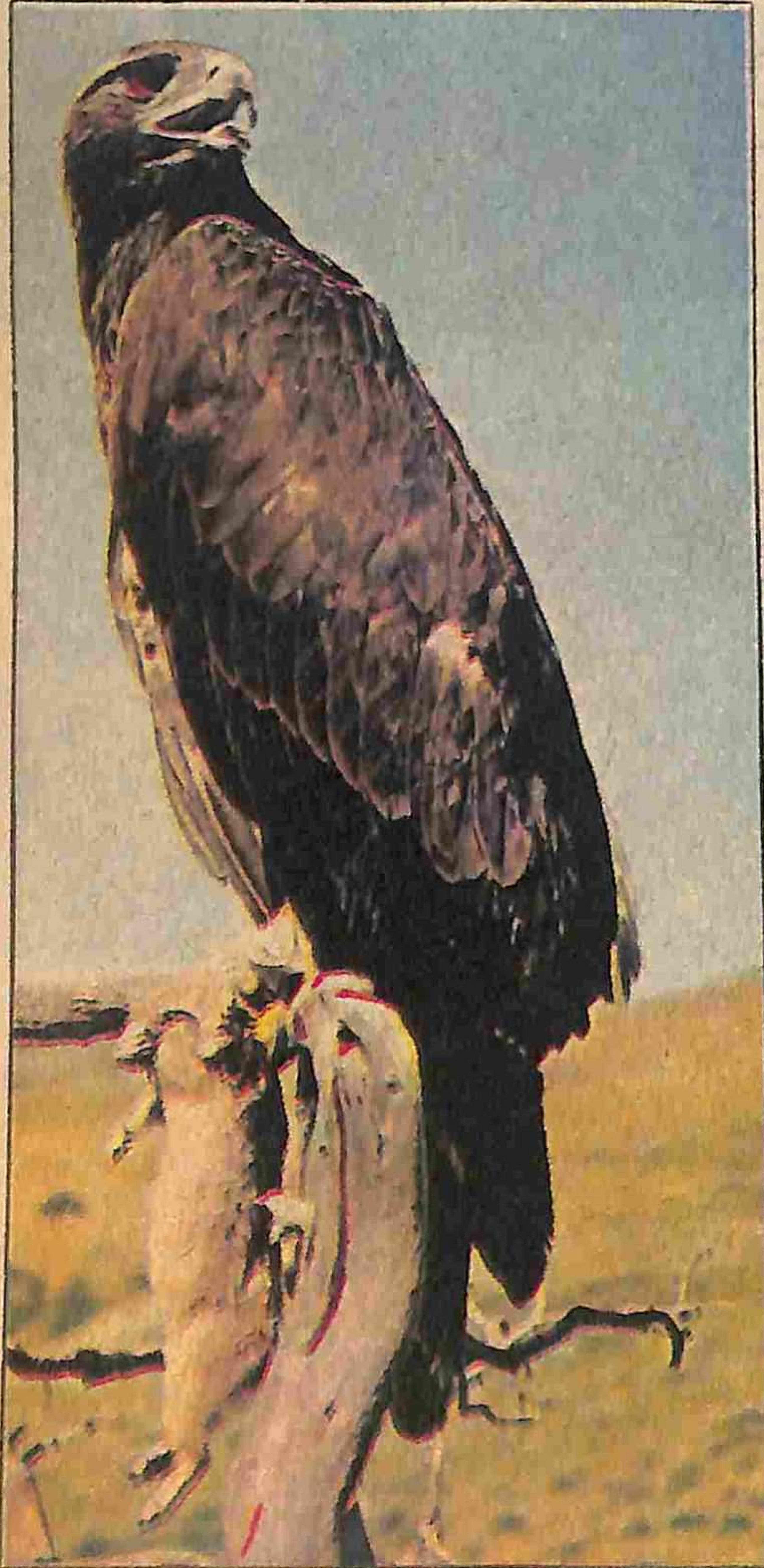
KARTAL

Kartal, karada ve denizde yaşayan birçok büyük canlıdan daha tehlikelidir. Özellikle tavuk, tavşan, sincap gibi küçük havyanların en büyük düşmanıdır. Bazı kartal türlerinin çekinmeden insanlara bile saldırdıkları ve onları hırpaladıkları görülmüştür. Yırtıcı ve vahşi bir yapıya sahip olan bu hayvan sadece etle beslenir. Besinlerini de karada yaşayan küçük canlılardan temin eder.

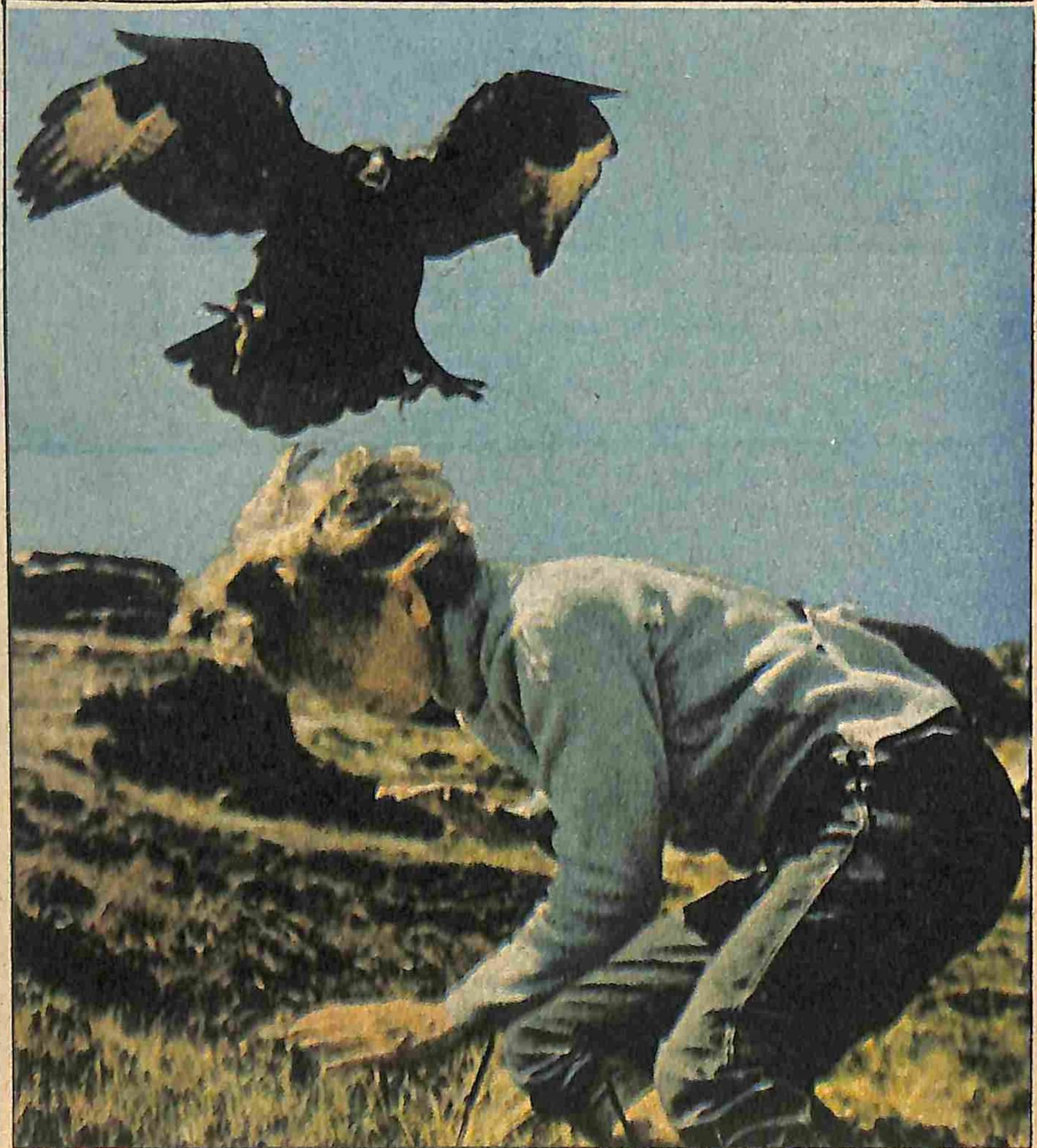
Yeryüzünde birçok türü bulunan kartalın bütün türleri tehlikelidir. Keskin gagası ve güçlü pençesi sayesinde saldırdığı küçük hayvanları kolayca öldürür. Sonra onu rahatça yiyebileceği bir yere ya da yuvasına taşır. Bütün bu vahşiliği yanında kartal, gösterişli yapısı sayesinde birçok devletlerin bayrağına sembol olmuştur.

Dişi kartal bütün yırtıcılığına rağmen müşfik bir annedir. Topladığı besinleri yuvasına taşıyarak, yavrularına yedirir. Yavrular kendi başlarına yaşayacak duruma gelinceye kadar onlara bakar

Kartal yakaladığı avını böyle tenha yerlere götürerek yer.

Bir kartal her zaman tehlikelidir. Bu yırtıcı kuşlar aç kaldıkları zaman yukarıdaki gibi insana bile saldırırlar.